

Harri Rospu, foto

Herardo Contreras aprillis 2005.

VASTAB

HERARDO CONTRERAS

Tänavu sai Eesti teatri aastapreemia parima kõrvalosa eest Vene Draamateatri näitleja Herardo Contreras. Auhinna tõi talle krahv Šabelski osa Anton Tšehhovi draamas „Ivanov“.

Kahe aasta pärast tähistab 16. aprillil kuuekümmne viie aastaseks saanud Contreras oma Vene Teatris töötamise neljakümnendat juubelit.

Herardo, hakkame õige pihta päris algusest, räägime sinu tegelikust kodumaast, kus aga saatus ei lasknud sul sündida.

Minu tegelik kodumaa on Hispaania. Isa oli mul ametilt lendur ja vaadetelt veendunud kommunist ning võitles Hispaania vabariigi eest. Ema oli hispaania keele õpetaja, kes küll, tõtt-öelda, ei suhtunud isa poliitilistesse tõekspidamistesse eriti suure vaimustusega, kuid seisis sellest hoolimata alati oma mehe kõrval. Minu onu, ema vend, oli aga Dolores Ibarruri kaasvõitleja ja Hispaania Kommunistliku Partei Keskkomitee liige. Onu oli isegi surma mõistetud ning hukkamisest päästis teda kummalisel kombel vaid see, et Keskkomitee liikmena sai ta saadiku puutumatusena. Dolores Ibarruri valiti tookord esindama Baskimaad ja minu onu Astuuriat.

Kui vabariiklaste võim Hispaanias puruks löödi, pillas saatus meie pere mööda maailma laiali: isa sattus Aafrikasse, vend ja õde Prantsusmaale ümberasustatute laagrisse. Minu ema aga tõi Hispaaniast Nõukogude Liitu väikesi orvukesi, nn kodusõja lapsi. Pikkade rännakute lõpptulemusena sattusid nad isaga mõlemad lõpuks Možaiskisse. Seal ma siis 16. aprillil 1940 sündisingi.

Možaiskis elasite lastekodus?

Seda küll. Hispaaniast Nõukogude Liitu toodud lapsed elasid tollal teistest küllaltki eraldi. Kuni kuuenda eluaastani oskasin vaid oma emakeelt, hispaania keelt, ega rääkinud sõnagi vene keelt. Teine maailmasõda pillutas meie pere uuesti laiali: 1941. aastal läks isa rindele ja jäi sinna sõja lõpuni. Meie emaga sattusime evakuatsiooniga Baškiiriasse. Kokku saime kõik alles pärast sõja lõppu Solnetšnogorskis.

Milline eluolu lastekodus oli? Kas nälgima ka pidi?

Üldsegi mitte. Meie lastekodu varustati isegi väga hästi. Ka kõige raskematel aegadel oli suhtumine Hispaania kodusõja lastesse erilisel soosiv. Näiteks instituudis õppimise ajal maksti meile teistega võrreldes tavatult kõrget stipendiumi – 500 rubla.

Meie lastekodul oli muidugi ka lihtsalt suurepärase direktor – Semjon Afanassjevitš Kalabanin. Makarenko muide kirjutab temast oma „Pedagoogilises poeemis“, ta on Karabanovi prototüüp. Makarenko ülistab teda kui silmapaistvat organisatorit ja pedagoogi. Huvitav on ehk seegi fakt, et Kalabanini poeg võttis hiljem isalt „teatepulga üle“ – ta töötab praegu ühes Moskva lastekodus ja võitleb samuti oma kasvandikele inimlike elamistingimuste saavutamise eest.

Kuidas sa vene keele selgeks said?

Võib öelda, et see käis momentaanselt. Kuueaastasena läksin tavalisse lasteaeda, et ees seisev koolimine kergemalt kulgeks. Teiste lastega suheldes jäi vene keel mulle väga kergesti külge. Koolis õppisin kuni viienda klassini lausa eeskujulikult, sain aukirju ja olin ikka eesrindlaste hulgas. Kuid seejärel tuli järsk murrang halvemuse poole. Põhjuseks see, et viienda klassini oli meil suurepärase matemaatikaõpetaja, Asja Grigorjevna, minu suur lemmik, ning ma lahendasin ülesandeid kerge vaevaga. Siis tema lahkus ja asemele tuli uus matemaatikaõpetaja, kellega meil iseloomud miskipärast ei klappinud, pinguta kuidas tahad. Ning minu õpingutel oli peagi kriips peal...

Kuidas nii?

Tulin kaheksandas klassis koolist ära!

Ja kuhu edasi?

Läksin tehasesse õpipoisiks. Sain poleerijaks, lõin ukse linke läikima. Veidi aja pärast kolisid mu vanemad Zaporozjjesse ja mina läksin koos nendega...

Oot, aga kuidas sind koolis laste hulgas kutsuti? Kas tõesti täisnimega Herardoks?

Loomulikult mitte! Juba varases lapsepõlves jäi mulle miskipärast külge nimi Ženja. Mis seos on Herardo ja Ženja vahel, seda ma ei oskagi öelda, kuid viimane on kahtlemata suupärasem... Nii must Ženja saigi.

Aga perekonnanimi?

Eks sellestki üritati midagi tuletada, nagu ikka. Nii tekkis mulle hüüdnimi Kontroi. Ehkki kõla poolest võiks seda arvata, puudub sellel poliitiline taust – sõnaga „kontrrevolutsionäär“ ei seo hüüdnime miski, lihtsalt kergem välja öelda kui Contrerast.

Selge. Ja niisiis – kolisid Zaporozjjesse...

Ja läksin jälle tehasesse, sedakorda „Zaporozštali“, ning sain lukksepak. Samal ajal käisin veel ka õhtukoolis, mille, erinevalt Solnetšnogorski koolist, ka kenasti lõpetasin. Pärast seda astusin aga MHATi koolistuudiosse Moskvast.

Otse lukksepast näitlejaks?

Mitte päris. Eellooks nii palju, et minu vanemaid sidus kauaaegne sõprus suurepärase kinoinimeste perega – Sergei Gerassimovi ja Tamara Makarovaga. Kus ja kuidas see tutvus algas, mina ei teagi, kuid nad suhtlesid omavahel väga tihedalt.

Oli aeg, kui mu vanem vend lõpetas Moskva Kirjandusinstituudi ning ta saadeti ajakirjanduslikule praktikale Suhhumisse. Gerassimov ja Makarova tegid mulle

Michail
Sebastian,
„Nimetu täht“.
Ichim –
Anatoli
Smeljanets ja
Jaamaülem –
Herardo
Contreras.
Lavastaja
Sergei Satõrenko.
Esietendus
26. I 1973
Vene
Draamateatris.

ettepaneku veeta see suvi nende juures ja mina võtsin nende kutse muidugi rõõmu-
ga vastu. Gerassimovil oli kodus üks esimesi toleaegeid magnetofone, suur ja
kohmakas „Dnepr“. Kuidagi juhtus nii, et ühel päeval panin selle mängima ning
kuulsin lindistust sellest, kuidas Gerassimov loeb Aleksandr Bloki luulet. Kuuldust
innustust saades võtsin riulilt samuti Bloki köite ja lugesin mõned luuletused
lindile. Sergei Apollinarovitš oli mõne aja pärast omakorda juhtunud seda lindis-
tust kuulama ning kutsus mu oma kabinetti. Seal ütles ta lause, mis määras kogu
mu edaspidise elukäigu: „Noh, vanapoiss, tule meie sekka ja hakka pihta!“ Ja mi-
na hakkasingi...

Ja sind võeti kohe MHATi vastu? Kas Gerassimovi käsi oli mängus?

Ei olnud siin kellegi käsi mängus. Sisse sain ma ikka omal jõul.

**Olid sa varem ka teatri vastu huvi tundnud? Näiteks mõnes teatristuudios
käinud?**

Teatri vastu ma huvi ei tundnud, hoopis luuletusi armastasin väga. Sellel ajal,
1960-ndate algul, elas ju kogu Venemaa luulet luues ja lugedes. Bella Ahmadulina
õppis näiteks mu vennaga ühel kursusel. Esmaspäeviti olid neil kirjandusinstituut-

dis nn loomingulised päevad, nendest püüdsin ma tingimata osa võtta. Seal loeti luuletusi, vaieldi ja diskuteeriti. Keda kõike seal kohata ei võinud! Seminare juhtisid näiteks Viktor Šklovski ja Mihhail Svetlov! Tudengite hulgas olid Roždestvenski, Jevtušenko, Juna Morits. Tegelikult oligi Kirjandusinstituut tollal tillukeseks vabaduse ja demokraatia saarekeseks keset ümbritsevat rõhutud ühiskonda. Eks instituudiski taluti neid demokraatiaminguid muidugi teatud piirini. Juna Morits sai näiteks vabameelsete mõtteavalduste pärast eksmati. Nimelt ütles ta vanema põlve poeetidele: „Olete kõik kohad kirjanduses enesele kahmanud, kirjastate üksnes üksteise teoseid. Meid, noori, ei lase te ligigi. Kuid pole midagi, küll tuleb aeg ja kõik need luuletused, mida täna avaldab „Pravda“, põletatakse tuleriidal. Ja mina oleksin väga rõõmus, kui mul õnnestuks selles riituses osaleda!“ Muidugi visati ta seepeale instituudist välja, kuid pärast võeti kaugõppesse, nagu paljud teisedki sama saatusega tudengid.

Veel anti instituudis välja oma ajakirja, käsikirjalist, tiraažiga kakssada eksemplari. Nimeks oli sellel „Noorteajakiri“. Kaastööd tegid väljaandele Nazõm Hikmet ja Konstantin Paustovski. Viimane kirjutas: „Atlandi ookeani vanas logiraamatus on üks huvitav koht. Huvitav mitte vormi, vaid sisu poolest: Kui möödute kaarega Horni neemest, mis ka ei juhtuks, hoidke kurssi ikka lääne suunas. Vaid nii on teil lootust jõuda Vaikse ookeani õitsvatele kallastele. Ja mina mõtlesin sellele üleskutsele, mõtisklesin meie noorte kirjandusinimeste saatuse üle. Mööduvad sünged ajad ja inimesed meenutavad tänuga ausaid kirjanikke.“ Vaat selline oli Paustovski saatesõna „Noorteajakirjale“.

Võib arvata, et sellise suunitlusega ajakiri ei pidanud kaua vastu?

Nii oligi, ajakiri suleti kohe pärast esimese numbri ilmumist.

Miks sa ei valinud siis õpingupaigaks kirjandusinstituuti, kus sulle ometi nii väga meeldis?

Ei tundnud, et see oleks mu kutsumus. Mulle meeldis luuletusi lugeda, mitte neid kirjutada. Seepärast võtsingi kätte ja astusin teatriinstituuti.

Kelle juures sa õppisid?

Aleksandr Mihhailovitš Karevi ja Sofia Stanislavovna Piljavskaja juures. Tõttõelda ei kestnud minu aeg koolistuudios MHAT mitte just väga kaua. Minu saatust seal oli sarnane selle õnnetu „Noorteajakirja“ saatusega. Pärast teist kursust mind nimelt eksmatrikuleeriti – põhjuseks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajalugu. Õpetas seda meile endine rajoonikomitee sekretär. Ühel loengul esitasin ma talle mingi ettevaatamatu küsimuse, mida tema miskipärast tõlgendas provokatsioonina ja hakkas mind kogu hingest vihkama. Seda enam, et olen ju hispaanlane ja tundusin talle seetõttu niigi ebausaldusväärse ning nõukogudevastasena.

Kas sa tegelikult ka nõukogude korra vastane olid?

Ei rohkem ega vähem kui kogu toliaegne noorus, kes oli üles kasvanud Hruštšovi-aegse „sula“ vaimus. Selles nõukogude korras oli üht-teist, mis mulle meeldis, ja ka palju, mis ei meeldinud. Erinevalt paljudest teistest tegin ma aga suu julgelt lahti ja ütlesin oma arvamuse välja, mõtlemata tagajärgedele.

Niisiis tulin mina kenasti ettevalmistunult NLKP ajaloo arvestusele ja õppejõud lihtsalt kukutas mu läbi. Ja niimoodi kaheksa (!) korda järjest. Muudkui õpin aga

Vladimir
Konstantinov ja
Boriss Ratser,
„Kümme
ööpäeva
armastuse eest“.
Militatsioonäär –
Vadim Stepanov
ja Gratšov –
Herardo
Contreras.
Lavastaja
Jevgeni Vlassov.
Esietendus
24. XII 1968
Vene
Draamateatris.

kõik selgeks, astun klassi, võtan pileti, vastan ära ja tema hakkab mulle esitama lisaküsimusi ning kukutab mu lõpptulemusena läbi. Minu kursuse juhendaja Karev soovitas mul mõneks ajaks paberid mõnda teise kooli viia, õppida seal seni, kuni MHATi koolistuudios NLKP ajalugu õppeainena läbi saab, ja siis tagasi tulla. Hakkasingi siis käima mööda Moskva teatrikoole palvega mind õppima võtta. Igal pool oldi esialgu nõus, kuid siis pöörduti otsuse kinnitamiseks Kultuuriministeeriumi poole ning saadi teada sellest õnnetust NLKP ajaloo tegemata arvestusest. Seejärel tulid mu dokumendid alati kolinal tagasi, kaasas soovitus see arvestus esmalt MHATi stuudios ära teha. Igavene häda: nii Väikese Teatri juures kui ka GITISes ja mujal sain jaatava vastuse ainsa tingimusega – esmalt tuleb see NLKP ajaloo arvestus ära teha. „Kuidas ma saan MHATi stuudios seda arvestust teha, kui mind on sealt välja visatud?!“ kisasin ma... Mitte kellelegi ei läinud mu kisa korda.

Ühel kenal päeval aga helistas mulle kursusevend, kes oli perekondlikel põhjustel Moskvast Kiievisse kolinud. Kiievi Teatriinstituudis võeti kord nelja aasta jooksul õppima nn vene kursus. „Ženja,“ ütleb koolivend, „sõida siia! Siin võidakse sind vastu võtta!“ Ja mina sõitsingi. Vaatas mind seal Juri Sergejevitš Lavrov,

kuulsa Piiteri näitleja isa, ja ütles: „Noormees tuleb vastu võtta!“ Seal ma oma õpingud siis lõpule viisingi. Pärast teatriinstituudi lõpetamist kutsuti mind tööle nii Sevastopolisse kui ka Moskva Noorsooteatrisse, kuid mina valisin hoopis Tallinna. Otsustavaks sai see, et siin oldi nõus võtma teatrisse nii mind kui ka minu abikaasat.

Sa abiellusid Kiievis?

Jah. Tutvusin oma tulevase naisega teatriinstituudis, kus me mõlemad õppisime.

Ja oledki niimoodi kogu elu ühe naisega elanud?

Jah, nii see on. Minu naine Ljudmila loobus küll mõne aja pärast teatritööst. Kuid, ehkki saatus viis meid tööalaselt lahku, oleme elus kindlalt kokku jäänud. Meil on ka tütar Mercedes, kellele panime sellise nime minu ema ja õe auks. Tema on filoloog, kasvanud ja õppinud siin Tallinnas. Abikaasa on tal insener ja nad muudkui lubavad ja lubavad meid vanavanemateks teha...

Jõudsimegi siis lõpuks Tallinna ja siinsesse teatrisse, kus sinu näitlejakarjäär sai alguse ligi nelikümmend aastat tagasi. Kas sul on kõik siinsel laval mängitud rollid meeles?

Mis sa nüüd! Ma mäletan vaid neid osi, mis mulle tähtsad on olnud!

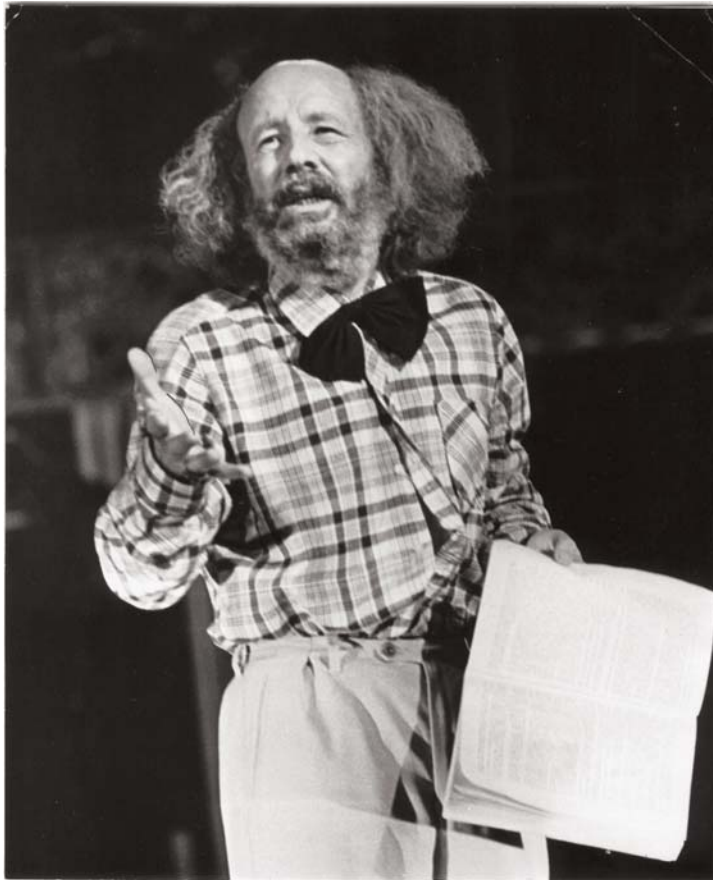
Mäletan näiteks, kuidas minu teatritee algusajal usaldati näitleja Jevgeni Vlassovile Boriss Ratseri ja Vladimir Konstantinovi komöödia „Kümme ööpäeva armastuse eest“ lavastamine. Aastaplaani täitmisest jäi üks lavastus puudu ja nii anti Vlassovile ülesanne...

Aga enne peaks sellest rääkima, et teatri pealavastajaga mul siin häid suhteid ei tekkinud – läksime Semjon Lermaniga tülli juba ühel esimestest proovidest. Valmistasime tookord ette Arkadi Arkanovi ja Grigori Gorini näidendit „Bankett“. Mina mängisin seal mingit kelnerit, aga peaosalistel ei tahtnud rollid kuidagi välja tulla. Võtsin siis kätte ja pakkusin välja oma nägemuse stseeni lahendusest. No töötas minus veel see instituudist kaasa saadud ühise töö harjumus. Lavastaja Lerman aga oli väga häiritud sellest, et sekkusin tema töösse, rikkusin nii-öelda subordinatsiooni. Ei aidanud seegi, et peaosalised Leila Kirakosjan ja Ernest Romanov (kes muide on praegu mõlemad Peterburis tuntud näitlejad) reageerisid minu väljapakutud stseenilahendusele ülimalt positiivselt.

Semjon Lerman ütles mulle: „Pärast proovi lõppu tulge minu kabinetti!“ Seal sain temalt suulise hoiatuse: kui ma kavatsen jätkata sekkumist lavastaja töösse, ei saa ma tema juures enam edasi töötada. Ma muidugi vihastasin ja vastasin, et ma ei tööta mitte Lermani juures, vaid riiklikus teatris. Noh, ja olidki meie suhted totaalselt sassis.

Samal ajal pakutigi Vlassovile lavastamiseks „Banketti“ ning tema ütles, et teeb selle lavastuse ainult siis, kui saab peaossa Contrerase. Ei jäänudki Lermanil muud üle, kui Vlassovile vastu tulla ning teha minu osas järeleandmine. Prooviperiood lõppes ja kunstinõukogu tuli kokku, et lavastusele hinnang anda. Lerman ütles: „Kõik on ju selles lavastuses kena, ainult peaosaline mängib väga halvasti...“ Kultuuriministeriumi teatriosakonna juhataja kummardus seepeale tema kõrva juurde ja sosistas: „Ženja, ära tee enesele häbi, Contrerase mäng on selle etenduse parim osa! Ma tean, et te olete tülis, kuid see ei anna põhjust musta valgeks rääki-

Aleksandr Galin,
„Žanna“.
Kukin –
Herardo
Contreras.
Lavastaja
Juri Jerjomin.
Esietendus
14. X 1986
Vene
Draamateatris.

da!” Mõne aja pärast läks Lerman teatrist ära, tema asemele tuli Vitali Tšermenjov ja temaga olid meil igati normaalsed suhted.

Kuidas algab sinu töö rolliga?

Esmalt valdab mind paaniline hirm, tingitud surmkindlast veendumusest, et selle ülesandega ei saa ma mingil juhul hakkama. Muide, samasugune paanika valdas mind ka „Ivanovi“ Šabelski osa kallale asudes. Järgmine samm on see, et saan hirmust võitu ja hakkan oma tegelaskuju üle põhjalikumalt järele mõtlema. Selles etapis on kõige olulisem osata loobuda lihtsatest, kerget võitu töotavatest lahenduskäikudest, sellistest, mida on väga lihtne mängida ja mida ma nimetan pealispindseks lähenemiseks rollile. Peab võitu saama kergelt kätte tuleva edu peibutusest! Minu õpetaja Karev ütles: „Sa oled juba valmis artist, pead veel vaid õppima aru saama, mida laval kunagi teha ei tohi!”

Siis tuleb kolmas etapp – partneriga dialoogi astumine. Peab olema selge, mis põhjusel ma partnerile üht või teist ütlen: kas ma tahan teda milleski veenda? Tema vigu parandada? Teda solvata? Temaga midagi jagada? Oma rollist tuleb mõelda vaid läbi teksti ja tegevuse, muidu ei sünni mitte teater, vaid mokalaat. Peab leidma omad põhjendused tegelaskuju käitumisele ning panema need kokku sellega, mida kirjutab Tšehhov ja räägib lavastaja.

Kes see „Ivanovi“ Šabelski õieti on? Armuleivasööja, kes elab teiste kulul, ja muud ei midagi. Aga kas armuleivasööjal võib olla hea iseloom? Minu arvates mitte mingil juhul! Ta näib küll heasüdamlik ja väarikas, kuid see olukord, milles ta elab, peab teda paratamatult vaimselt ning hingeliselt sandistama. Sügavalt istub Šabelski hinges solvumis- ja kibestumistunne. Kunagi oli ta ju rikas mees, kes jaotas heldel käel poole oma varast teistele laiali. Kui tal enesel häda kätte tuli, ei olnud aga kedagi sama lahkelt abi pakkumas. Tegelikult ta ju armastab Sarrat, armastab ka Ivanovit, aga elab ometi pidevas kartuses, et need võivad teda kuidagi solvata. Seepärast püüab ta kardetavat alandust juba ette pareerida – õelutsedes, häbematusi rääkides ja teravusi loopides. Temaga on targem mitte kokku puutuda – saad tingimata nähvaka vastu näppe.

Šabelskil on kõigiga keerulised ja mitmepalgelised suhted?

Muidugi! Sellepärast, et „Ivanovis“ on ju sisuliselt ka kõik teised tegelased armuleivasööjad. Võtame näiteks Lebedevi (Sergei Tšerkassov) – tema on armuleival omaenese naise majas, olles täiesti ära vaevatud abikaasa täitmatust ahnusest, rahakirest, vara kokku ahnitsemisest, mis ei ole naises säilitanud kübetki inimlikkust. Või näiteks Borkin (Oleg Štšigorets). Kogu oma joviaalsuse, salakavalate ideede ja välise lõbususe juures on ta ometi armuleivasööja; paraku ei jätku tal piisavalt ajusid, et sellest ise aru saada.

Ka Sarra (Larissa Savankova) on võõras elus armuleival, nagu ka Ivanov (Eduard Toman), keda mitte keegi ei mõista?

Ma arvan küll, et nii see on.

Minu jaoks oli töö Nikolai Krutikoviga, kes „Ivanovi“ Vene Teatris lavale tõi, väga meeldiv kogemus. See noor Moskva lavastaja on vene psühholoogilise teatri klassikalise suuna ehe esindaja. Tema lavastustes on vaataja ees elavad inimesed, mitte mannekeenid või mingid varjud või fantoomid. Ma ei või kohe vaadata neid nn lavastuslikke etendusi, kus näitlejad ei pea mängima mitte inimesi, vaid mingeid ideid, lavastussuundi või miraaže. See võib isegi ilus ja hingestatud välja paista, olla ohjeldamatu ja võimsa fantaasia väljendus, aga näitlejal pole sellises lavastuses küll midagi teha. Sellise teatri ehedaks näiteks on Roman Viktjuki viimased lavastused, mida vaadates ma olin pettunud ja tundsin näitlejatele kaasa. Minu arvates peab teater olema siiski inimestest ja inimestega.

Millised on need armastatavad rollid, mida sa tänagi meenutad?

Paljude aastate eest mängisin ma peaosa Grigori Mihhailovi lavastuses „Keskmise kohevusega kodukass“ (autorid Grigori Gorin ja Vladimir Voinovitš). Selles näidendis räägitakse elust ringkondades, mis on mulle väga hästi tuttavad; jutt käib kirjanikest, nende ambitsioonidest ja võimuhierarhiast kirjanike liidus. Oo, seal juba osatakse inimest alandada ja vintsutada! Kuivõrd minimaalselt seal isikust hinnatakse ja toetatakse! Voinovitši õudust tekitav dokumentaalne satiir, mille mõjuvust oli mitmekordistanud Gorini meisterlik dramaturgitöö, andis minu kätte hindamatu materjali. Selle abil sain ma vaataja panna mõtlema inimloomuse erinevate tahkude üle – ande, alatuse ja hirmu olemuse üle. Selles lavastuses polnud minu jaoks oluline niivõrd tegelaskuju naeruvääristamine, vaid pigem soov näidata tema purustatud hinge, tekitada vaatajas tema vastu sümpaatiat ja kaastunnet.

Arhiivifotod

Oleg Danilov, „Me läheme „Tšapajevit“ vaatama“.
Olja – Irina Leonova ja Timošin – Herardo Contreras.
Lavastaja Svetlana Krassman. Esietendus 26. XI 1993 Vene Draamateatris.

Kõige jubedam koht lavastuses on see, kui üks kirjanik läheb teiselt küsima preemiat eriliste teenete eest. Viimane aga, olemata ise kübetki parem kui küsija, kuid omades positsiooni, võimu ja tugitooli, peab end niipalju paremaks ja ülemaks, et ei üritagi ametivenna soove mõista.

Sinu eelmiseks juubeliks lavastas Eduard Toman Neil Simoni „Päikesepoisid“. See lugu räägib kahest eakast estraadinäitlejast, kellele tehakse ettepanek retro-*show*'s osaleda. Estraadimaailm peaks sinulegi hästi tuttav olema?

Oo, estraad, see on eriline maailm! Teatrilaval sünnib roll alati tänu toetavale partnerile sinu kõrval. Estraadilaval on aga duetis rivaalid, kumbki veendunud, et edu saadab esinemist vaid tänu tema enese talendile ja ebaedu põhjustab ainult partneri professionaalne küündimatus. Sellises olukorras tekkivad pingelised suhted ning selle leppimatuse ja soovimatute solvangute maailma me Tomaniga „Päikesepoisites“ vaatajate ette tõimegi.

Praegu käivad sul proovid uue keerulise rolliga, mängid hüpnotisööri noore vene draamakirjaniku Vassili Sigarjovi „Valedetektoris“, mille lavastab taas Eduard Toman. Sinu kangelane saab väljakutse korterisse, kus naine palub hüpnotiseerida oma meest saamaks teada, kuhu viimane raha peitis. Kas töö selle osaga on sulle huvitav?

Neil Simon, „Päikesepoisid“.
Willie Clark – Herardo Contreras ja Medõde – Jelena Tarassenko.
Lavastaja Eduard Toman. Esietendus 21. IV 2000 Vene Draamateatris.

Kui osa välise joonise järgi võtta, koomuskit teha, poleks mõtet sellega tegelema hakatagi. Sügavuti minnes tundub mulle hoopis, et siin on tegemist väga inimliku looga. Minu tegelaskuju, hüpnootisöör, otsustab esimest korda elus sõita kohale kojukutse peale – noh, küllap ta ei suuda enam oma instituudipalgast ära elada. Nüüd puutub ta esmakordselt kokku sellise eluga, millest ta seni midagi ei teadnud. See maailm tundub talle jõhker, jube ja julm ning tal tekib sisemine sund seda kuidagi helgemaks muuta. Nii püüabki ta panna abielupaari, keda näib veel ühendavat vaid vastastikune vihkamine, uuesti süüvima nende suhetesse ja olnud tunnetesse, panna neid käituma veidigi leplikumalt ja kannatlikumalt. Ei ole selles loos ju ainult nii, et mees on joodik – ta joob küll, aga kogub ka raha tütrele televiisori ostmiseks, küllap siis armastab teda. Ehk oli nende elu naisegagi teistsugune, kui tütar veel kodus kasvas, allamäge aga hakkas kõik minema alles pärast tema ära kolimist? Päril kindlasti on ka naisel mingid tunded oma mehe vastu säilinud ja väline kalkus on vaid nende varjamiseks. Näidendi finaali sisendab lootust, et elu pöördub paremuse poole, see lõpp tuleb vaid niimoodi vaatajateni tuua, et nad uskuma jääksid.

Kes on olnud su meeldivaim lavapartner?

Väga meeldib mulle töötada koos Tamara Solodnikovaga. Mõne aasta eest mängisime temaga sellist hilja tähtsamat armastust Ptuškini näidendis „Seniks, kuni ta suri“, mille lavastas Boriss Milgram. Selles loos eksib oma noore armukese juurde teel olev jõukas ja edukas meesterahvas uksega ja satub vananeva naise ning tema haige ema koju. Komöödia käigus armub ta sellesse vanapiigasse ja jääbki päriks tema juurde. Millisel hetkel tekib mehes see murrang, äratundmine,

Lev Poljakovi fotod

Nadežda Ptuškina, „Seniks, kuni ta suri“.
Tatjana – Tamara Solodnikova ja Igor – Herardo Contreras.
Lavastaja Boriss Milgram. Vene Draamateatri esietendus 7. X 1998 Narvas.

et ta on lõpuks jõudnud oma tõelisse koju ja tal pole vaja sealt kuskile minna? Seda hetke leida ja täpselt välja mängida oli väga raske. Oli ju mu tegelane väliselt igati heal järjel ja rahulolev; seda sorti mehi huvitavad teiste inimeste elud väga harva ja nad peaaegu kunagi ei süüvi võõrastesse muredesse. Selline mees satub äkki korterisse, kus seisavad viltuvajunud kapid ja püüdlilikult, kuid siiski halvasti varjatud viletsus vaatab vastu igast nurgast. Sellest maailmast pääsemiseks tuleb mehel ainult uksest välja astuda – ja kõrvalkorteris ootab teda noor kaunitar. Mängida usutavaks see, et mees ei põgene, vaid, vastupidi, otsustab alatiseks jääda, oli tõesti raske. Tamara on laval ideaalne kaaslane, ta oskab toetada ja vajadusel oma mänguga kas või varjata partnerite vajakajäämisi. Ma väga loodan, et meil õnnestub veel ka kahekesi koos mängida...

Mis on sinu elus peale teatri veel oluline?

Tütar ja perekond muidugi.

Kas sul on ka perekondlikke ja koduseid kohustusi?

Selliseid kindlaid kohustusi polegi, aga teha võin ma vajadusel kõike. Ma oskan näiteks hästi süüa teha; jätsin meelde, kuidas valmistas toitu minu ema, ja nüüd saan köögis kõigega hakkama.

Kas sul on ka hobisid?

On ikka – kalapüük. Ma ei käi kalal mitte kommertsliku eesmärgiga, et saaks lauale toidulisa, püütud kalad annan ma hoopis pensionäridest naabritele. Käin seepärast, et kalapüük on ideaalne tegevus unistamiseks ja mõtisklemiseks.

Anton Tšehhov, „Ivanov“.
Šabelski – Herardo Contreras ja Sarra – Larissa Savankova.
Lavastaja Nikolai Krutikov. Esietendus 12. III 2004 Vene Draamateatris.

Millest sa siis mõtled ja unistad?

Teatrist loomulikult.

Räägid ehk ka oma esimesest kohtumisest Hispaaniaga?

Kui piirid lahti läksid, sõitsin argliku Nõukogude turistina õele külla. Hispaania piiril ei tundnud ükski ametiisik mu vastu huvi ja ma ei söandanud rongist väljagi minna – nii tavatu tundus see, et keegi sind ei kontrolli, ei tuhla su pagasis ja ei esita kiuslikke konksuga küsimusi...

Hispaanias vaimustas mind sealse elu pidulikkus ja ilu. Sattusin sinna just karnevali ajal, see kestis kolm päeva, igal ööl pidutseti kella kuueni hommikul, siis puhati pisut ja hakati jälle pihta. Trummid mürtsusid, kõik ümberringi tantsisid...

Hispaania keel tuli kiiresti jälle meelde?

Pärast kolme nädalat Hispaanias olekut ma juba mõtlesin ka hispaania keeles.

Aga soovi päriks ajaloolisele isamaale jääda ei tekkinud?

Nagu näed, ei tekkinud – ma olen ju Eestis tagasi.

Sa ei oskaks ilma oma teatrita elada?

Ei oskaks.

Tatjana Naïdeni foto

Herardo Contreras, Oleg Rogatšov ja Svetlana Dorošenko Vassili Sigarjovi „Valedetektor“ proovis.
Lavastaja Eduard Toman. Esietendus 27. IV 2005 Vene Draamateatris.

Milliseid lavastajaid tahaksid hea sõnaga meenutada?

Neid, kellelt ma ka midagi uut olen õppinud. Näitleja peab õppima kogu elu, kõike peab oskama, mitte kapselduma mingisse amplituusse.

Mind on tugevalt mõjutanud kolm lavastajat. Esmalt Juri Jerjomin. Ta on lavastanud meie teatris mitmel korral ja tema viimasest tööst, Fjodor Dostojevski „Idioodist“ sai tõeline teatrisündmus. Koos Jerjominiga olen ma valmis proove tegema nii päeval kui öösel. Teiseks Roman Viktjuk – tema lavastajakarjääri algusaegadel. Ta lavastas siis meie teatris Fjodor Sologubi „Väikese deemoni“ ja just selle tööga algas tema kiire tõus tuntuse ja tunnustatuse poole. Kolmandaks oluliseks lavastajaks on minu elus olnud Nikolai Krutikov, tema lavastas möödunud aastal Vene Teatris Anton Tšehhovi „Ivanovi“. Ma loodan väga, et just tema lavastab tulevikus midagi minu ja Tamara Solodnikovaga.

*Küsinud JELENA SKULSKAJA
Vene keelest tõlkinud MERLE LJUBIMOVA*